

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumu Nr. 487 „Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa “Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu” 8.3.6.2. pasākuma “Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide” 19.3. punkta aktivitātes īstenošanai un Izglītības un zinātnes ministrijas 2019. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 1-6/19/6 Nacionāla līmeņa pētījumu izglītībā organizēšanas kārtība

PĒTĪJUMA
“AUGSTĀKAJĀ IZGLĪTĪBĀ STUDĒJOŠO KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS UN TO
ATTĪSTĪBAS DINAMIKA STUDIJU PERIODĀ”
UZDEVUMA APRAKSTS

1. Pētījuma mērķis

Noskaidrojot studējošo kompetenču attīstību galvenos ietekmējošos faktoros un studējošo sniegumu Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas (turpmāk – RIS3) mērķu sasniegšanai nepieciešamo **profesionālo, pētniecības, inovācijas, uzņēmējspējas, digitālās un globālās, kā arī pilsoniskās** kompetences attīstības dinamiku, **izvērtēt** Latvijas augstākās izglītības institūciju izglītības piedāvājuma kvalitāti Latvijas ekonomikas iekļaujošas izaugsmes, aktīvas, pilsoniskas un Eiropiskas zināšanu sabiedrības attīstībai nepieciešamā vietēji iesakņota un globāli saistīta cilvēkkapitāla attīstības nodrošināšanai un izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidošanai.

2. Pētījuma nepieciešamības pamatojums

Augstākā izglītība ir joma, kas vienlaikus nodrošina gan augsti kvalificētu speciālistu sagatavošanu darba tirgū nepieciešamajās nozarēs, gan pētniecības cilvēkkapitāla attīstību un atjaunotni un zināšanu bāzes veidošanos, kas ir pamatnosacījums jaunu zināšanu, tehnoloģiju un inovāciju radīšanai un ilgtspējīgas ekonomiskās sistēmas izveidei. Kvalitatīvs augstākās izglītības un pētniecības piedāvājums nodrošinās Latvijas RIS3 mērķu sasniegšanu.

Pētījums ir nepieciešams, lai ilgtermiņā nodrošinātu Latvijas iedzīvotājiem kvalitatīvas, modernas un konkurētspējīgas augstākās izglītības pieejamību, kas sekmē ikviena indivīda profesionālo un sociālo attīstību, pētniecības un inovācijas kapacitāti un konkurētspēju darba tirgū.

Augstākās izglītības modernizācijai un kvalitātes paaugstināšanai Izglītības un zinātnes ministrija 2015. gadā ieviesa trīs pīlāru finansēšanas modeli, kura ietvaros augstskolu darbība tiek nodrošināta ar 1) pamata (bāzes) finansējumu augstākās izglītības institūciju pamatfunkciju nepārtrauktības nodrošināšanai (1.pīlārs), 2) snieguma finansējumu akadēmiskās, pētnieciskās, radošās un mākslinieciskās darbības stimulēšanai (2.pīlārs) un 3) attīstības finansējumu akadēmiskās un pētniecības izcilības un augstskolu specializācijas

profila attīstībai (3.pīlārs).¹ Esošā plānošanas perioda ietvaros 3.pīlāra finansējums piešķirts augstskolām attīstības un inovāciju pasākumu attīstībai, infrastruktūras modernizācijai, augstskolu pārvaldības uzlabošanai un akadēmiskā personāla stiprināšanai, studiju programmu fragmentācijas mazināšanai un jaunu, kvalitatīvu studiju programmu veidošanai un studentu inovācijspējas attīstīšanai.

Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanai 2017.gadā ir izstrādāta “Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija”² ar kuru tiek formulēta augstākās izglītības kvalitātes definīcija un monitoringa vispārējais modelis. Pētījums skatāms kontekstā ar monitoringa koncepcijā definētajiem indikatoriem un indikatoru grupām, tos pilnveidojot.

Studējošo kompetenču attīstības dinamika augstākajā izglītībā ir aktuāla, lai novērtētu, cik lielā mērā augstākās izglītības iestādes nodrošina speciālistu sagatavošanu atbilstoši darba tirgus prasībām, t.i., studējošie ar savu sniegumu var apliecināt zināšanas, prasmes un iemaņas. Pētījumā izvērtējamās kompetences ir caurviju kompetences, kas studējošiem ir jāpildveido, lai sekmīgāk iekļautos darba tirgus mainīgajos apstākļos, būtu sagatavoti nodarbināmībai un radītu jaunas zināšanas. **Caurviju kompetenču nozīmības pieaugumu augstākās izglītības programmu studiju rezultātos un pieprasījumu darba tirgū, kā arī nepieciešamību tās novērtēt uzsver augstākās izglītības eksperts Roberts Vagenārs (*Robert Wagenaar, Groningenas Universitāte*). Pētnieks akcentē, ka, lai pilnveidotu caurviju kompetences ir nepieciešama **skaidra tās definīcija, jābūt precīzai izpratnei par to, kas ir nepieciešams mācīt (integrācija ar studiju jomu), par to kā mācīt, precīzi definēti studiju rezultāti un kompetences attīstības līmeņa indikatori.**³**

Pētījuma aktualitāti nosaka arī apstākļi, ka starptautiski ir uzsāktas vairākas iniciatīvas, kuru mērķis ir izstrādāt instrumentāriju kompetenču attīstības novērtēšanai. 2008.gadā OECD iniciēja projektu AHELO studiju rezultātu novērtēšanai augstākajā izglītībā.⁴ Pēc pētījuma metodoloģijas izstrādes un pilotpētījuma, kompetenču novērtējums OECD dalībvalstīs netika īstenots augsto izmaksu dēļ. Ar Eiropas Komisijas atbalstu Tuning CALOHEE⁵ projekta “Mācīšanās rezultātu mērīšana un salīdzināšana augstākajā izglītībā Eiropā” (*Measuring and Comparing Achievements of Learning Outcomes in Higher Education in Europe*) ietvaros ir izstrādātas kompetenču matricas (kartes) studiju programmās – fizika, medicīnas māsu izglītība, skolotāju izglītība, vēsture un civilā inženierija, bet nav veikti mērījumi. 2016.gadā Izglītības atbalsta padome (The Council for Aid to Education (CAE)) sadarbībā ar OECD iniciēja jaunu pētījumu kompetenču novērtēšanai un rezultātu salīdzināšanai starp dalībvalstīm, bet pēc dalībvalstu lēmuma, tas

¹ 2015.gada 29.jūnija Ministru kabineta rīkojums Nr. 333 “Par jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanu Latvijā”

² Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija (2017). Pieejams: <http://www.aic.lv/portal/content/files/Augst%C4%81k%C4%81s%20izgl%C4%ABt%C4%ABas%20kvalit%C4%81tes%20monitoringa%20sist%C4%93mas%20koncepcija.pdf> (skatīts 25.06.2019)

³ Wagenaar R. Defining, promoting and measuring transferable skills, social and civic competences: trends and challenges in higher education. Developing future skills in higher education ET2020 Working Group on Modernisation of Higher Education: Peer Learning Activity (PLA). Pieejams: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=23155&no=6>

⁴ AHELO Main Study <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/ahelo-main-study.htm> (skatīts: 20.06.2019.)

⁵ Tuning CALOHEE projekts “Measuring and Comparing Achievements of Learning Outcomes in Higher Education in Europe”. Pieejams: <https://www.calohee.eu/> (skatīts: 26.06.2019.)

neguva atbalstu nākamo darbību īstenošanai starptautiskā līmenī, bet tika īstenots nacionālā līmenī. Ņemot vērā iepriekš minēto, studējošo kompetenču attīstības studiju periodā mērījumus atbilstošāk ir veikt nacionālā līmenī.

Metodoloģijas izstrāde caurviju kompetenču novērtēšanai ir nepieciešama, jo pieejamie instrumenti un dati nenodrošina instrumentāriju, lai novērtētu augstākās izglītības institūciju ietekmi uz studējošo kompetenču attīstības līmeni studiju laikā. Izveidotā metodoloģija nodrošinās augstākās izglītības kvalitātes noteiktu aspektu mērīšanu ar regularitāti ilgtermiņā, lai konstatētu izmaiņas studējošo sasniegtajos studiju rezultātos un iniciētu jaunus rīcībpolitikas pasākumus un institucionālā līmenī, metodoloģisks atbalsts docētājiem sasniedzamo rezultātu formulēšana. Vienlaikus iegūtie dati tiks iekļauti izglītības kvalitātes izmaiņu monitorēšanai un augstākās izglītības institūciju snieguma vērtēšanai, tai skaitā, augstākās izglītības modernizācijā ieguldīto investīciju un augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanas pasākumu efektivitātes, cilvēkkapitāla attīstības un Latvijas RIS3 mērķu sasniegšanas novērtēšanai.

Pētījums ir nacionāla līmeņa **longitudināls pētījums**, kas tiek uzsākts īstenot Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu" 8.3.6.2. pasākuma "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide" ietvaros.

3. Pētījuma organizēšana

3.1. Pētījuma pirmajā kārtā tiks veikta zinātniskās literatūras un labās prakses piemēru analīze, tai skaitā starptautiskās, par augstākās izglītības ietekmi uz cilvēkkapitāla attīstību, noskaidroti galvenie studējošo kompetenču attīstības ietekmējošie faktori; definēts studiju rezultātu (*learning outcomes*) teorētiskais ietvars, profesionālo, pētniecības, inovācijas, uzņēmējspējas, digitālās un globālās, kā arī pilsoniskās kompetences definīcijas, izstrādāta kompetenču novērtēšanas metodika (matricas), tai skaitā, sagatavotas kompetenču kartes LKI 6. un 7. un 8. līmenī (kopā 8)⁶ un to attīstības dinamikas novērtēšanas kvalitatīvie un kvantitatīvie rādītāji (indikatori) Latvijas RIS3 jomas ietvaros⁷, kā arī radošo industriju⁸, sabiedrības pārvaldības (valsts pārvaldes)⁹ un izglītības¹⁰ jomās.

⁶ Ministru kabineta 2017.gada 13.jūnija noteikumi Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju".

⁷ RIS3 jomas – zināšanietilpīga bioekonomika; biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas; viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; viedā enerģētika, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (studiju programmu kvalifikācijas līmenis atbilst LKI 6. līmenim, 7.līmenim un 8.līmenim)

⁸ Radošās industrijas pārstāv šādas nozares: arhitektūra; dizains (produktu, pakalpojumu un procesu dizains, ietverot dažādas dizaina disciplīnas – grafiskais dizains, interjera dizains, mēbeļu dizains, industriālais dizains, vides dizains, modes un aksesuāru dizains u.c.); interaktīvās spēles, interaktīvās programmatūras, multimediju produkti; mūzika un skaņu ierakstu industrija; izdevējdarbība (preses izdevumi, grāmatas); reklāma, komunikācijas, mārketinga komunikācijas; izklaides industrija un pasākumu producēšana; plašsaziņas līdzekļi (TV, radio, interaktīvie mediji) (studiju programmu kvalifikācijas līmenis atbilst LKI 6. līmenim un 7.līmenim)

⁹ Sabiedrības pārvaldība (valsts pārvaldes) joma pētījuma kontekstā ir nepieciešamo kompetenču attīstība nodarbinātībai valsts tiešās pārvaldes amatu grupās politikas plānotāji un politikas ieviesēji (studiju programmu kvalifikācijas līmenis atbilst LKI 7. līmenim)

¹⁰ Izglītības jomā šī pētījuma kontekstā ir iekļautas akadēmiskās un profesionālās studiju programmas studiju virzienā "Izglītība, pedagoģija un sports" (LKI 6.līmenis, LKI 7.līmenis un LKI 8.līmenis)

Studiju programmu sasaiste ar RIS3 jomām jābalsta uz RIS3 monitoringa¹¹ ietvaros katrai jomām definētajām saistītajām zinātņu nozarēm, kuru sasaiste ar studiju programmu klasifikāciju ir veikta 2015.gada veiktajos RIS3 specializācijas jomu ekosistēmu aprakstos¹².

3.2. Darba uzdevums pirmajā kārtā

- 3.2.1. Veikt profesionālās un zinātniskās literatūras analīzi;
- 3.2.2. Veikt starptautiskās pieredzes un labās prakses piemēru analīzi;
- 3.2.3. Definēt studiju rezultātu augstākajā izglītībā teorētisko ietvaru;
- 3.2.4. Izstrādāt pētāmo kompetenču (pētniecības, uzņēmējspējas, inovācijas, globālā, pilsoniskā un digitālā kompetence) un jomu profesionālās kompetences definīcijas;
- 3.2.5. Izstrādāt kompetenču kartes katrā no Latvijas RIS3 specializācijas jomās (LKI 6. līmenī, 7.līmenī un 8.līmenī); kā arī radošo industriju (LKI 6. līmenī un 7.līmenī), sabiedrības pārvaldības (valsts pārvaldes) (LKI 7. līmenī) un izglītības jomā (LKI 6. līmenī, 7. līmenī un 8.līmenī) (kopā - 8 kartes, katrā kartē iekļaujot kompetenču novērtējumu LKI 6. līmenī, 7.līmenī un 8.līmenī atbilstoši jomās noteiktajām prasībām). **Metodoloģijas (t.sk., kompetenču kartes) izstrādē jāņem vērā, ka tai ir jābūt elastīgai un piemērojamai citu kompetenču aprakstīšanai un novērtēšanas līmeņu definēšanai.**
- 3.2.6. Izstrādāt studējošo kompetenču attīstības dinamikas novērtēšanas metodiku un kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus (indikatorus) augstākās izglītības kvalitātes monitoringa datu papildināšanai *studiju rezultāti (ietekme uz cilvēkresursiem)* indikatoru kopā;
- 3.2.7. Veikt 3.2.4. un 3.2.5.punktā minēto kompetenču karšu un to novērtēšanas kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju (indikatoru) aprobāciju un pēc vajadzības - precizēšanu bakalaura (LKI 6.līmenis) un maģistra (LKI 7.līmenis) un doktora (LKI 8.līmenis) līmeņa studiju programmu studējošajiem, katrā no pētījuma mērķī minētajām jomām. Instrumenta testēšanā izlases veidošanā ir jāņem vērā šādi nosacījumi: respondentu skaits vismaz 500 studējošo ar dažāda ilguma studiju pieredzi pētījumā noteiktajos izglītības līmeņos. Profesionālo kompetenču novērtēšana jāveic studiju virzienu līmenī ar izlases minimālo skaitu 50.
- 3.2.8. Pētījuma pirmās kārtas rezultāts un nodevumi:
- 3.2.8.1. Pētījuma ziņojums, kas ietver rezultātus un to analīzi atbilstoši uzdevuma aprakstam, un tajā norādītajiem aspektiem;
- 3.2.8.2. Rīcībpolitikas rekomendācijas, t.sk., kompetenču novērtēšanas mērījumu regularitātes optimālā modeļa izveide;
- 3.2.8.3. Pētījuma datu faili un rādītāju pasēs;
- 3.2.8.4. Kompetenču kartes, to novērtēšanas metodoloģija un instrumenti, tai skaitā novērtēšanas rādītāji (indikatoru) un to apraksti;
- 3.2.8.5. Izveidotā testēšanas instrumenta ierobežojumi, risku izvērtējums, kļūdu novērtējums. t.i. detalizēts apraksts par iespējamām kļūdām (zem kāda studentu skaita tas vairs nestrādā, pieļaujamais kļūdas apjoms u.c.) profesionālo un caurviju prasmju novērtēšanai;

¹¹Informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas monitorings". Pieejams <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40427624>

¹² Viedās specializācijas ieviešana (apraksti). Pieejams: https://viaa.gov.lv/lat/arhivs/viedas_specializacijas_iev/dokumenti_veidlapas/ (skatīts: 29.06.2019)

- 3.2.8.6. Jāizstrādā instrumenta lietošanas rokasgrāmata / instrukcija, tai skaitā, par rezultātu interpretācijām;
- 3.2.8.7. Pētījuma pirmā mērījuma metodoloģijas detalizēts apraksts, t.sk., kādi ir instrumenta ierobežojumi, pieļaujamās kļūdas robežas, kādi apsvērumi jāņem vērā pie rezultātu interpretācijas un nosacījumi kas jāņem vērā instrumenta/testa izmantošanai, lai datus varētu pilnvērtīgi izmantot; t.i., minimālais studentu skaits programmā (t.sk. ņemot vērā studiju pārtraukšanas prognozes), pie kura ir iespējams interpretēt rezultātus izdarot secinājumus par studiju programmu,
- 3.2.8.8. Vismaz 2 oriģināli zinātniskie raksti pieņemti publicēšanai (t.sk. ar nosacījumu) Web of Science, SCOPUS (A vai B) datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos vai ERIHPLUS datubāzē;
- 3.2.8.9. Pārskats par divu doktorantu pētnieciskā darba iestrādēm, progresu un plānotām darbībām pētniecībā;
- 3.2.8.10. Aizstāvēts vismaz viens maģistra darbs par pētījuma tēmu.

3.3. Pētījuma otrajā kārtā, balstoties uz izstrādāto metodiku (kompetenču kartēm un kvalitatīviem un kvantitatīviem rādītājiem (indikatoriem)) tiks veikta esošās cilvēkkapitāla veidošanas prakses augstākajā izglītībā novērtējums, veicot studējošo kompetenču attīstības līmeņa novērtējumu un analīzi RIS 3 specializācijas jomas ietvaros, radošo industriju, sabiedrības pārvaldības (valsts pārvaldes) un izglītības jomās. Izpētes grupas ir viena akadēmiskā gada pirmā gadā studējošie bakalaura (LKI 6.līmenis) un maģistra (LKI 7.līmenis) un doktora (LKI 8.līmenis) studiju programmās, lai konstatētu studējošo kompetenču attīstības līmeni uzsākot studijas un pēdējā gadā studējošie pirms izglītības iestādes absolvēšanas, lai izvērtētu kompetenču attīstības līmeni studiju laikā. Pētījuma rezultātā tiks iegūti dati par studējošo kompetenču attīstības līmeni pēc vidējās izglītības iegūšanas, kas ļaus secināt par studējošo profilu, kas uzsāk studijas augstākajā izglītībā un studentiem pirms kvalifikācijas iegūšanas, fiksējot līdz šim augstākās izglītības iestāžu īstenoto praksi izglītības procesa organizēšanā un studiju kvalitāti.

3.4. Darba uzdevums otrajā kārtā

- 3.4.1. Balstoties uz pirmajā kārtā izstrādātajām kompetenču kartēm, kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem (indikatoriem), izpētīt studējošo kompetenču attīstības līmeni;
- 3.4.2. Izpētīt augstākās izglītības institūciju nodrošinātās kvalitātes ietekmi uz cilvēkkapitāla attīstību Latvijā katrā no Latvijas RIS 3 specializācijas jomām, kā arī radošo industriju, sabiedrības pārvaldības (valsts pārvaldes) un izglītības jomās studējošajiem, kuri uzsāk studijas un kuri plāno absolvēt izglītības iestādi;
- 3.4.4. Izstrādāt rekomendācijas rīcībpolitikai un priekšlikumus augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidošanai t.sk., kompetenču novērtēšanas mērījumu regularitātes optimālā modeļa izveide;
- 3.4.5. Izstrādāt vadlīnijas pētījuma rezultātu izmantošanai augstākās izglītības iestādēs ar mērķi pilnveidot studiju programmas sasniedzamos rezultātus atbilstoši darba tirgus prasībām;

3.4.2. Pētījuma otrās kārtas rezultāts un nodevumi:

- 3.4.2.1. Pētījuma ziņojums, kas ietver rezultātus un to analīzi atbilstoši uzdevuma aprakstam, un tajā norādītajiem aspektiem;
- 3.4.2.2. Rīcībpolitikas rekomendācijas un priekšlikumi augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidei;
- 3.4.2.3. Vadlīnijas augstākās izglītības iestādēm pētījuma rezultātu izmantošanai studiju programmās sasniedzamo rezultātu pilnveidei atbilstoši darba tirgus prasībām un vismaz 1 seminārs augstākās izglītības pārstāvjiem un sociālajiem partneriem par vadlīniju ieviešanu praksē;
- 3.4.2.3. Vismaz 1 seminārs par pētījuma rezultātā iegūto datu izmantošanas iespējām turpmākai tēmas izpētei izglītības zinātnēs;
- 3.4.2.4. Vismaz 3 oriģināli zinātniskie raksti pieņemti publicēšanai (t.sk. ar nosacījumu) Web of Science, SCOPUS (A vai B) datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos vai ERIHPLUS datubāzē;
- 3.4.2.5. Pārskats par divu doktorantu pētnieciskā darba iestrādēm, progresu un plānotām darbībām;
- 3.4.2.6. Aizstāvēts viens maģistra darbs par pētījuma tēmu.

4. Prasības pētījuma sagatavošanai (zinātniskajai institūcijai un pētnieku grupas veidošanai):

4.1. Pētījumu pieteicējs ir zinātniskā institūcija, kas:

- 4.1.1. ir reģistrēta Latvijas Republikas Zinātnisko institūciju reģistrā,
- 4.1.2. īsteno izglītības programmas studiju virzienā "Izglītība, pedagoģija un sports" un pētniecību izglītības zinātnēs,
- 4.1.3. ir ar pieredzi starpdisciplināras pētnieku grupas vadīšanā un pētījuma īstenošanā.

4.2. Pētījuma specifiskā mērķa sasniegšanai zinātniskajai institūcijai ir noteikti šādi kritēriji:

4.2.1. Zinātniskā institūcija pētnieku grupu veido no šādiem amatiem:

- 4.2.1.1. pētījuma vadītājs (administratīvajos jautājumos);
- 4.2.1.2. pētījuma īstenotāji – vadošais pētnieks (zinātniskais vadītājs);
- 4.2.1.3. vadošie pētnieki,
- 4.2.1.4. pētnieki,
- 4.2.1.5. eksperti,
- 4.2.1.6. zinātniskie asistenti (augstskolās studējošie un zinātniskā doktora grāda pretendenti).

4.2.2. ekspertu un pētnieku piesaiste no citām zinātniskām institūcijām, kuriem ir zināšanas un pieredze sociālo zinātņu pētījumu veikšanā, t.sk., pieredze testu un aptauju konstruēšanā un adaptācijā, statistiskajā analīzē, kompetenču augstākajā izglītībā izpētē, kā arī zināšanas par Latvijas RIS3 specializācijas jomām, radošajām industrijām, sabiedrības pārvaldes (valsts pārvaldes) un izglītības jomām;

4.2.3. pētnieku piesaiste, kuriem ir starptautiska pieredze projekta darba uzdevumu izpildē atbilstošajās jomās, t.sk., ārvalstu pētnieka/-u piesaiste.

4.2.4. augstskolās studējošo un doktora zinātniskā grāda pretendentu piesaiste pētījuma aktivitātēs ir vismaz 2,0 pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē visā pētījuma posmā. Katram studējošajam darba slodze ir vismaz 0,3 pilna darba laika ekvivalenta izteiksmē.

4.3. Pētījuma pētnieku grupas 4.2.1.2., 4.2.1.3., 4.2.1.4. un 4.2.1.5. punktā minēto amata uzdevumu izpildei zinātniskās darbības pieredze tie vērtēta ņemot vērā šādus kritērijus: zinātniskie raksti (SCOPUS vai WEB of Science), citi anonīmi recenzēti zinātniskie raksti, recenzētas zinātniskās monogrāfijas, dalība pētnieciskos projektos, kas saistīti ar projekta jomu, tai skaitā starptautiskie; pētījumu rezultātu prezentēšana zinātniskās konferencēs, tai skaitā starptautiskās; cita ar projekta jomu saistīta pieredze (skatīt Pētījuma pieteikuma 4.tabulu).

Lai sasniegtu optimālos pētījuma darba uzdevumā plānotos rezultātus, zinātniskās grupas veidošanā jāņem vērā pētījuma uzdevumi un saturs, pētījuma ilgums un finanšu apjoms.

5. Prasības pētījuma rezultātu izplatīšanai

5.1. Pētījuma rezultātiem jābūt atspoguļotiem:

- 5.1.1. Sekmīgi aizstāvēti vismaz 2 (divi) maģistra darbi un pētījuma rezultāti aprobēti 2 (divos) izglītības zinātņu doktorantūras līmeņa darbos (līmeņos kopā – 4);
- 5.1.2. vismaz 5 oriģinālie zinātniskie raksti, kas publicēti vai pieņemti publicēšanai Web of Science, SCOPUS (A vai B) datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos vai ERIHPLUS datubāzē;
- 5.1.3. semināri/pasākumi augstskolu pārstāvjiem un sociāliem partneriem par pētījuma rezultātu izmantošanu (metodoloģijas un kompetenču kartes) turpmākai darbībai un pētījuma datu izmantošu tēmas turpmākā izpētē;
- 5.1.4. sabiedrības informēšanas pasākumos.
- 5.1.5. zinātniskās institūcijas, kas ir pētījuma iesniedzējs, interneta tīmekļa vietnē.

6. Pētījuma veikšanā izmantojamie avoti un informācijas ieguves un analīzes metodes

6.1. Pētījuma konteksta izpratnei nepieciešams izmantot vismaz šādus informācijas avotus:

- 6.1.1. Augstākās izglītības monitoringa sistēmas koncepcija (SIA FIDEA, 2018);
- 6.1.2. Bacigalupo, M., Ka mpylis, P., Pinie, Y., Van den Brande, G. (2016). EntreComp: The 6.1.3. Entrepreneurship Competence Framework. Luxembourg: Publication Office of the European Union. Pieejams <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework>
- 6.1.3. Carretero, S.; Vuorikari, R. and Punie, Y. (2017) DigComp2.1.: The Digital Competence Framework for Citizens with with eight proficiency levels and examples of use. Pieejams: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digcomp-21-digital-competence-framework-citizens-eight-proficiency-levels-and-examples-use>

- 6.1.4. Core Skills for Public Sector Innovations, OECD (2017). Pieejams: https://www.oecd.org/media/oecdorg/satellitesites/opsi/contents/files/OECD_OPSI_core_skills_for_public_sector_innovation-201704.pdf
- 6.1.5. Eiropas Savienības stratēģija „Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” (apstiprināta Eiropas Savienības Padomē 2010. gada 17. jūnijā) un Eiropas Savienības Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta, publikāciju “Inovācijas savienība” (Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts, Eiropas Komisija, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2013).
- 6.1.6. Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm (Ekonomikas ministrija, 2018). Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/attachments/DarbaTirgusPrognozes_2018_06_27.pdf
- 6.1.7. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (apstiprināts ar 2014.gada 22.maija Latvijas Republikas Saeimas lēmumu);
- 6.1.8. In - Depth Analysis of the Labour Market Relevance and Outcomes of Higher Education Systems: Analytical Framework and Country Practices Report, Enhancing Higher Education System Performance, OECD, Paris (2017)
- 6.1.9. Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014. – 2020.gadam (Kultūras ministrija, 2018.gada 27.novembris) Pieejams: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/Politikas%20dokumenti%202018/271118_AKTUALIZ%C4%92TA_Kulturizglitibas_nozares%20strategija_2014-2020.pdf
- 6.1.10. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam „RADOŠĀ LATVIJA” (Ministru kabineta 2014. gada 29. jūlija rīkojums Nr. 401) Pieejams: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf
- 6.1.11. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam (apstiprināts ar 2012. gada 20. decembra Latvijas Republikas Saeimas lēmumu);
- 6.1.12. Latvijas ekonomikas attīstības pārskats (Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija, 2018.) Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/leap/leap_2018.pdf
- 6.1.13. Programmas Apvārsnis 2020 un Apvārsnis Eiropai; RIS3 zināšanu jomu ekosistēmu apraksti un kopsavilkums (FIDEA, 2016, iepirkuma identifikācijas Nr. VIAA 2015/33) Pieejams: http://www.izm.gov.lv/images/zinatne/Ekosist_kopsavilkums_RIS3.pdf; http://viaa.gov.lv/lat/zinatnes_inovacijas_progr/viedas_spezializacijas_iev/viedas_spec_ieviesana/?tl_id=21474&tls_id=43298; <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40291636>;
- 6.1.14. Skills for a High Performing Civil Service OECD (2017), Public Governance Reviews, OECD. Publishing, Paris.
- 6.1.15. Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2013. gada 28. decembra rīkojumu Nr. 685 un to grozījumiem, kuri apstiprināti ar Ministru kabineta 2012.gada 12.decembra rīkojumu Nr.596 un ar Ministru kabineta 2015.gada 22.aprīļa rīkojumu Nr.207)

7. Pētījuma īstenošanā nepieciešams izmantot šādas informācijas ieguves un analīzes metodes:

- 7.1. Profesionālās un zinātniskās literatūras analīze;
- 7.2. Sekundāro datu analīze (politikas plānošanas dokumenti, iepriekš veikto pētījumu dati, statistikas dati, dokumenti, institūciju sniegtie dati un novērtējumi par situāciju);
- 7.3. Augstskolu akadēmiskās prakses kvalitatīva un kvantitatīva izpēte, kas nodrošina nepieciešamo datu iegūšanu.

8. Pētījuma rezultātu izmantošana

Pētījumam ir nacionālā mēroga nozīme – tā rezultātus izmantos politikas veidotāji jomās, kas saistītas ar Latvijas augstākās izglītības modernizāciju un izglītības kvalitātes attīstību. Rezultāti būs izmantojami arī ekonomikas un citu nozaru politikas veidošanai, lai veidotu vienotu pierādījumos balstītu augstākās izglītības politiku Viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanai. Augstākās izglītības politikas plānošanas kontekstā, pētījuma rezultāti sniegs ieguldījumu augstākās izglītības standartu aktualizēšanai un kompetencēs balstītas izglītības principa ieviešanai.

Pētījumā iegūtās zināšanas tiks izmantotas augstākās izglītības kvalitātes monitoringam - izglītības modernizācijas progresa novērtēšanai, augstskolu akadēmiskās prakses attīstības un augstākās izglītības kvalitātes izmaiņu noteikšanai. Pētījuma gaitā izstrādātā kompetenču novērtēšanas metodika un pētījuma rezultāti veidos vienu no elementiem, kas tiks iekļauts kopējā augstākās izglītības kvalitātes mērījumu sistēmā. **Pētījuma īstenošanas laikā līdz 2023.gadam izveidotā mērījumu sistēma tiks ņemta par pamatu atkārtotiem regulāriem pētījumiem pēc projekta noslēguma**, lai sekotu izmaiņām augstākās izglītības institūciju nodrošinātai izglītības kvalitātei kopumā un studiju virzienos, kuru attīstībai tiek virzītas investīcijas, kā arī identificētu jomas, kurās nepieciešama papildu intervence politikas veidošanas līmenī.

Vienlaikus, kompetenču kartes sabiedrības pārvaldības (valsts pārvaldes) jomā, tiks izmantotas mācību vajadzību noteikšanai valsts pārvaldē nodarbinātajiem (politikas plānotājiem un ieviesējiem), kā arī atbalsta instruments valsts pārvaldes mācīšanās un attīstības stratēģijas izstrādē un ieviešanā.¹³

Pētījumā izstrādātie instrumenti studējošo kompetenču attīstības novērtēšanai tiks rekomendēti augstākās izglītības institūcijām turpmākai rīcībai, veidojot uz studiju rezultātiem orientētu un kompetenču attīstībā balstītu izglītības saturu, mācībspēku profesionālās kompetences pilnveidošanai, tālākizglītības organizēšanai un metodoloģiskā atbalsta nodrošināšanai. Pētījuma rezultāti sniegs pienesumu akadēmiskās domas attīstībai, pielietojot inovatīvas pētniecības metodes augstskolu akadēmiskās prakses izpētei, stiprināta augstskolu pētnieciskā kapacitāte un sadarbība, veicināta jaunu pētnieku iesaiste akadēmiskajā darbā un pētniecībā.

¹³ Valsts pārvaldes reformu plāna 10.pasākums. Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/Valsts_kanceleja/reformu_plans_2020_final_26072017.pdf

9. Darba rezultāta iesniegšanas formāts

Zinātniskā institūcija visu pētījuma kārtu Nodevumus iesniedz šādā formātā:

- 9.1. Pētījuma ziņojumi latviešu valodā (maksimālais apjoms 70 lpp. bez pielikumiem; teksta fonts: *Times New Roman*, izmērs: 12), kopsavilkumu (apjoms 10 lpp.) latviešu un angļu valodā, kā arī iesniegt pielikumu elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;
- 9.2. Rīcībpolitikas rekomendācijas latviešu valodā (maksimālais apjoms 15 lpp.) iesniegt elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;
- 9.3. Katram nodevumam jāpievieno pētījuma gaitā izveidotie datu faili un rādītāju passes *Excel* formātā elektroniski ārējā datu nesējā. Datu faili ir jā sagatavo atbilstoši turpmākai izmantošanai publicēšanai atvērto datu portālā, pētniekiem turpmākam darbam un pētījuma pasūtītājiem.
- 9.4. Informatīvos materiālus par pētījuma gaitu un rezultātiem sniegt Pasūtītājam un publicēt pēc pieprasījuma gan pakalpojuma izpildes starpposmos, gan pēc pakalpojuma izpildes, vienojoties par nepieciešamo formātu;
- 9.5. Vadlīnijas, instrumenta aprakstu un citus izvērtējumus latviešu valodā iesniegt elektroniski ārējā datu nesējā un papīra formātā vienā eksemplārā;
- 9.6. Aizstāvētos maģistra darbus elektroniski ārējā datu nesējā vai arī norādīt hipersaiti, kurā tie ir pieejami;
- 9.7. Zinātniskos rakstus elektroniski ārējā datu nesējā vai arī norādīt hipersaiti, kurā tie ir pieejami.

10. Darba pieņemšanas nosacījumi

10.1. Darba izpildes termiņš ir **2022.gada 30.novembris**

10.2. Uzdevumu īstenošanas grafiks:

Veicamie uzdevumi	Nodevuma formāts	Nodevuma datums
Informatīvo materiālu par pētījuma gaitu un rezultātiem sagatavošana un publicēšana	Pēc vienošanās	Pēc vienošanās
Pirmās kārtas nodevums	Gan elektroniski, gan izdrukas versijā	31.08.2021.
Otrās kārtas nodevums	Gan elektroniski, gan izdrukas versijā	15.12.2022 (aptaujas – 2021.gada rudens) LKI 6. līmenis, 7.līmenis un 8.līmenis

10.3. Zinātniskā institūcija pētījuma rezultātus (nodevumus) iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta personālam;

- 10.4. Pētījuma rezultātus izvērtē Izglītības un zinātnes ministrijas personāls un divi ārējie eksperti;
- 10.5. Pētījuma rezultātu izvērtēšanas posmā konstatējot neatbilstību pētījuma darba uzdevuma aprakstam vai ārējie eksperti ir snieguši atzinumu par būtisku precizējumu nepieciešamību pētījuma rezultātos (nodevumos), Nacionāla līmeņa pētījumu izglītībā Stratēģiskās vadības padome (turpmāk – padome) nosaka nepieciešamo izmaiņu apjomu. Pēc pētījuma rezultātu precizēšanas un iesniegšanas ministrijai padome izvērtē un apstiprina pētījuma rezultātus (nodevumus).

11. Citi nosacījumi

Īstenojot pētījumu, izpildītājam jāievēro respondentu personas datu aizsardzība atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likumā noteiktajām prasībām un datu ētiska lietojuma prasības.